

TARN TK polgaş
Profes Töp säwileli-
niñ organı

„Şın“ solunnu cagbır өртте:

Xuuzunda cagbırlarga:

1 cılda . . . 5 akş.— 3 ajdan kudu
6 ajda . . . 3 akş.— cagbıga
3 ajda . . . 1 ak. 80. albas

Solun cagbır cerler: Töp xarızaa kontorı, oon

ködee säwileli polgaş poştaceylarğa cagbır

Albas polgaş iletpey
cerleringe cagbır: Taştıkkı corudar
1 cılda . . . 8 akş. 1 cılda . . . 10 akş.
6 ajda . . . 5 akş. 6 ajda . . . 6 akş.
„Şın“ solun redaksiyasınıñ adrezi: Kızıł-xoraj,
Revolus säly, Şetinkiñ kudemczu, paznı № 2.

1936 cıldın

aprel 11 xynynde

suboda № 30 (531)

ARATTAR! 1936 cılda tarılğanıñ şölyn 10 xıu azır, sigenniñ şölyn 70 xıu azır östırgeş, malga rızıy cım suurun peletker, mal azıylıñ ajıyl—cutka cılca şavbışkıñ peeringe pelen poluul!

Maldın caş tölyn toldur azaar, janız pyrynın aarız polgaş araattan pory-pile eres xyrezip, mal yzer azıldı kalbaa-pile corutkaş, pygy maldın raazın ulam östıryp, ulam şınarın saj-zıradıyl!

TAR-nyñ 20 cıl polur ojunda pygy malıvıs raazın iji sajaga cedirip algaş, orannıñ ekonom-unun kyzyn pedidip sajzıradıyl!

ARATTAR! Özyıldezi am-taa kudu poor turar cılgıvıst ulam sajzıradır kövydetkeş, arabıs-ta xarızaaavıstın suurun rızıdaal, orannıvıstın kamgalalınğa pottıy tuzan pereel!

(Maj 1-ge ARN TK lozunnarından)

Tarlaıda sınıs kyrekononun caskı tarılgağa peletkenip alğan

1936 cıldın tarılgaşnğa Tar-laıda sınıs kyrekonon ertte polgaş cygeer ekki peletkenip alğan. Cıl tize: 4 ajnıñ 3-te caskı tarılgağa traktor 1-ni xereqler turgan septe peletker alğan, traktor andazın 1 pelen par, aat andazın 15 xerek turgan polza, xarın mırnıñ 16-nı septe peletkeen, ilir 46 xerek turgan septe peletker alğan, traktor-pile yrezin cazar maşına 1-ni pelen kılpar alğan, aat-pile yrezin cazar maşına 4-ty septe peletker alğan, azıylın aattar 96 par, oların 4 ajnıñ 5-ten egelep taştandıır azıraarınğa peletkenip turar.

Kıbar, caar materialdarnıñ peletkeli:—kıtı suı 3600 kilogr—am xerek turgan polza, oozu pelen par, benzın 56 kilogram pa-za pelen par, salido 56 kil. xer-ek turgan polza, am par avtol 393 kil. xerek turgan polza paza par. Yrezin talazı pile: kızıł-tas yre-zini 1035 puut xerek turgan pol-za, am par 1097 ½ puut, sula 1035 puut xerek turgan polza, am par polgaş ol par yrezini xorannaar kıldınmaan, cyge ti-ze, yrezini xorannaarda, cazarın-

ın mırnunda 3-4 xyn purunga-ar xorannaar uzurlıq teleede, am xorannattınmaan.

Po cılgı tarıy tep plannap alğan polza, kızıł-tas 115 ga, sula 115 ga, kattişkaş 130 ga, ol tarılgaşnıñ 115 gaş sugat cok cerge tarıy, 115 gaş sugat-ıy cerge tarıy tep turar.

Oon angda tarılgağa xereq-leer peletkelder polza, tarılga tuzunda aattar azıraarınğa sigen 948 puut xerek turgan polza, am pelen par, sula 9000 kil. xer-ek turgan polza, am par polgaş ındıy polza-ta, tarılgağa xereq-lerden angda cer-le xereqler teen sulazı eleen xej cetpes, kık snop 1530 puut xerek turgan polza, am par.

Oon ang cetpek xerekselder polza: xomuut 96, cygen, cular—96, şıljaa 96, temir xyrek—55 par, terge 4 xerek turgan polza, 22 terge pelen par, majın 2 xer-ek turgan polza, 6 pelen polgaş oon-taa eske tarılga yjezinge xereqler aas-cım polgaş anaa xereqler xerekselder par turar.

Arattarga tuzalaar tugajında kyrekonon polza, arattarın yre-zin arıqlar polzunarza, maşına-

ga arıqlar alınar“ tep cugaalap turza-taa, arattar pottar yrezin arıqlar tep kelbejin turar.

Cetpes talazı polza, azıylın kyzy 112 kizi xerek turgan pol-za, am 34 xire kizi par, kıbar, caar materıdardan vizkazin tep cybe cok, sugat idii 25 kizi ked-er xerek turda, 9-la kiziniñ ked-er idii par, pugalarınñ tazynde xarın tygen ergizer teleede tobur-aktar arga coruttınmaan, tarılga tuzunda ottular 4 kulş bıaş cog-ıur cerinde cedirtinmeen, oon ınaj ajak xımeş, paş xire cyıl-derniñ camdıvız peletkettinmeen turar.

Po ıstınde peletkelderden ap-köerge, sınıs kyrekonon cas-kı tarılgağa ertte polgaş eleen cedişkinniñ peletkenip alğan tep polur, ındıy polza-taa, camdık peletker şıdajın pargan cyıl-derin picce cybeler kancaar ol tıbejin, şıptuzun tarıy peletker algaş, po cıldın caskı tarılgaşn-ğa 100% peletkeldiñ kirgeş, cas-kı tarılgaşnıñ planın ajytkan xıussazında kirgeş, şalıptıy teg-ereriñ idegedim.

Surgakcılar coraan

Xövenmej.

Ködeede tarılga peletkelderi

Kaa-xem kozuununuñ Koptu sumuzunun arattar caskı tarılgağa p/c 3 ajnıñ 25-ten egelep peletkeni pergen.

Xereksel pagazvız polgaş am par turar kyzyn todargajlaarga: andazın—61, ilir—53, temir-xyrek—147, kom—41, argamc—283, kerzen—49, xöndyrge—58, xomuut—153, sidoolka (picci ıng-ırak)—152, po polza, xolunda par turar xerekselder. Am ceer alır tep turar xerekselderi polza, andazın—10, ilir—5, xomuut—1, terge—2. Am xolunda par turar yrezini: sula—881, ak taraa—807, arvaj—36, cinge-taraa—2174, şıptuzu—3898 puut. Am ceer alır tep turar, sula—78, ak taraa—CO, arvaj—1, şıptuzu—139 puut.

Uluq-xem kozuununuñ Temir-suı sumuzunun pygy arat conu, caskı tarılgağa ertte kiler teeş, peletkel azıylın corudır turar, taraa tarıy kysteri polza: Aat—170, şar—75, andazın—38, temir ilir—26, conak—128, argamc—130, xomuut—128, moon-pile kadı par yrezinleri: Kızıł-tas—12 p., sula—80 p., cinge-taraa—237 p., kattişkaş 329 puut yrezin par turar polza-taa, cet-pezi xej poor turar.

Paza andazınnar cetpes, monu tarıy tırtıñır alırnğa arat con-nardan egelep onza sagvızın sal-ıy cugula.

Sumu targazı OCCUR.

Tarıy ceriniñ gazın köerge: 3-le kizi edertip algaş, po cıldın 3 ajnıñ 20-nin xynynde Xel-pugazvız tazyyn 200 metir azıy cerin toburaktar kaqdy. Paza sumunun oralakcı targazı eş Picce-pumba, 4 kizi edertip algaş, Arı-torgalyda koncuı uluı puganıñ tazyın toburaktar kaqdelar.

Po ıstınde sannardan köerge, tus sumunun peletkeli myn cygeer, po medeenin kırınga am-taa nem-ezir polgaş po medeenin ıstinge CAE-nin xerekseli po medeede kirveen

Kaa-xemde OKTE kozvyro targazı Xuna.

Uluq-xem kozuununuñ Caat-ty sumuzunun Arı-torgalyda namnıñ 5 tugaar yryynın cı-gine kezıgyny polgaş 10 tugaar ar-bannın targazı Ak-xıurak polza,

3-le kizi edertip algaş, po cıldın 3 ajnıñ 20-nin xynynde Xel-pugazvız tazyyn 200 metir azıy cerin toburaktar kaqdy. Paza sumunun oralakcı targazı eş Picce-pumba, 4 kizi edertip algaş, Arı-torgalyda koncuı uluı puganıñ tazyın toburaktar kaqdelar.

Ustınde toburaktar tooskan 2 puganıñ azıy-tuzazı Tus-taq, Xenderge, Caatıda curıttap tur-ar arat conga polgaş öske-taa arat conga koncuı uluı azıy-tuzazı cer cybe. Po eşterden öske eşter yleger alıy cugula tur.

Nam yryynın targazı

SUNDUJ.

Andazınnar tarıy algaş,

Arvın kövej taraa alıyl.

Traktorlar tarıy algaş,

Sıvın ıqvas taraa-la alıyl.

Сымак тобураан ханды тарыжып,

Сыраа тең-ле тарaa ынзын.

Кара тобураан ханды тарыжып,

Харaгaн-тең тарaa-ла ынзын!

İdepkejliq kaadyr negettinip tur

Po cıldın poor turar ajıyl-mal cemin tyn xyn cok yndır-dıy cıdu, kaadyr ton cugula polgaş azıldı idepkejliq kılpar şıdaar kaadyrlar negettinip tur-ar cugula tep cybeni kattap ajt-ıtır tur. Cizee: Uluq-xem kozu-ununun cıdaan sumularınñ ıstinge mal cıdaar-pile k a d ı, mal aarız telgerep turgan tel-eede, mal emcizi koncuı neget-tinip turdu. Tus kozuununuñ tıv-ınde pır xelemeciliq, pır öer-enikciliq pır emci par. Ol cıda-an sumularnı xandırar-pile oraldıkan polza-taa, c e d i ş p e s polgan. Cıl teerge, Tus-taq-pile Xendergege c o o k xıussazın seqlerge, bıap-la pır aj xerek. Ol pır aj xirede öske sumular emci manaar appaar, mıncangaş cut öjynde mal emcizi cedişpejin turdu. Paza orus ses to m a k talazı-pile tudaqdaar cyıl der kajı xej tur. Mal emcizi Tus-taq-ğa cede pergeş, orukka Arakcaa tep kizi-pile uzurakka, podunun pılır şaa-pile tıbalap cybe ajttır-arga, temgi Arakcaa raazın cıj-gaaş, tomak pilbes mool kizi poor mooldap turgan. Cyge ıncap turgan-sen tep ajttırarga, anaa cybe seörtken orus p o o r tep podaan-men tep, ıncı teen paza myn emci pır kizige mal emi pergeş, onu kancaar azıy-laarın pilcip cadap kaan.

Po cıny ajıtır tur teer polza, arat conun podunun sezyn pol-gaş can-aazvızın pılır kizi xerek poor, nasionaldın mal emcilerin elbee-pile peletkeri negettinip turar ol tur.

Şagaan-arıyğa ıy kozuununu mal cemi sigen, sula p a z a r ı turup turdu. Anaa azıldap tur-gan eş Kavaalaj, maşına-pile pol-gaş aat-pile seörttyp keep tur-gan mal cemin xyleep ap, paza songu iji kozuun polgaş Uluq-xem kozuununuñ 13 sumuzunğa

up perip, koncuı idepkejliq az-ıldap turdu.

Paza eş Tugancı polza, ködee sumuga coraaş, arattarga bıaş pu-duk cemin kancaar xereqler az-ıqlaarın podu-pile kılgaş ajttır perip coraan. Ustınde ajytkan eş-terniñ azıyl cıny ajttır tur tize, caa özyr olurar idepkejliq, azı-ldı kılpar şıdaar kaadyrlar parın polgaş ilerep turarın körgyzyp turar ol tur.

İdepkejliq caa kaadyrlar özyr turar-pile kadı, taştın köerge, tas, caga cagaalazıp pizirde tas, podun podu toottunar, „menden artık cybe cok“ tep saktır, ty-zymetsiı kiziler corza-taa, arat xejnyu ıstinge todargaj körytyq azıy kılpar şıdavas, xej kojuur-gaktar paza par poor tur.

Podunun plannıy azıldaar cok, ında cybe ındıy, mında cybe ındıy tep kılğan pydyr-gen azıyl-taa cok, xej ulus tyr-edip alıtır, uluska cybe-taa kıldıvıs, podu cybe-taa kılvas, kiziniñ ugaan yndıryp kaar kiziler paza par poor cybe tur.

Mındıqnıñ teleezinde, cyzyn-raazın adırlarda azıldap turar kaadyrların erttem piliin ulam ködyrer polgaş kaadyrların pot-tarından pilişkinin ködyrerin neget tur.

Janız pyry surguul cerleinde öerenip turar öerenikciler uk sur-guulunga idepkejliq öerenip, ılap kaadyr poor şıdaarın neg-et tur. blangıya mal emnelgez-inin surguuldar polgaş ködee azıy-agvızın şkolazvızın öerenik-cilerinden paza cer-cerde mal em-ciziniñ cerlerinde öerenip turar öerenikciler uk azıylıyga rızıyıp öereniri cugula tur.

Kaadyr kildiziniñ ergelekcizi

Talaj-seren.

Aldın uurgajlarında aldın xyleep alır nasio-nal kassirlarlıy poldubus

Moon mırnunda pistin aldın uurgajlarınñ cerleringe aldın xyleep alır kassir azıldarınğa cangvız-taa nasional kaadyrlar cok turgan cybe.

Tıvı taq ıletpyrynın ergele-er ceri, 1935 cılda nam, cazak-tyñ tıvazvızıy tugajında pis-ke pergen ajttışkıñnıñ jozuga-ar Xaraal, Koptu, İme ald-ın uurgajlarınñ aldın xyleep alır kassir azıldarınğa nasional ka-adyrlar peletker öörtken-pis. Am ol eşter uk kassir azıldarın 1936 cılda şıut xyleep alğan, koncuı ekki xarvızsalgalıy azıldap tur-ar. Olarnıñ adın todargajlaarga: Xaraalda nam kezıgyny Coldak-aşşak, Koptuda areve kezıgyny Namızraj, İmede nam kezıgyny Xarlık.

Po eşterniñ moon songaar sor-ılgalar polza, orus ses pizikke öerenir, aldınnı janız-janzı xyl-eep alırnıñ argaların ekki öer-enip pilip alır, san curagajnı ekki caraş pildingir pizir, kilo-gram, gram, miligram teen ıy-kaş xemceqlerini ekki ılgar öer-enir, san podalgan janız-jyry argalarınğa ekki mergezip alır, taş aldın-pile cer aldınnıñ ılgalın ekki pilip öerenir, pok-tıy aldınnı aştaqlıy arıy al-dınga şilip kılreringe öerenir, aldın xyleep alırnıñ kvitan-zı, tanız, pyrytkelderin curum-nıy emge-seskerliq azaar kada-galaar, tıreen tıy pizinge ekki öerenip, şeber caraş kıldır pizir.

TVEC oralakcı targazı

Kyderek.

MAR-ning Picce xuralynyn 20 tugaar sessizinin tynneli

Ulaan-paadur, mart ajnyn 27-de. (SETA). Mooldun solunnar, MAR-ning Picce xuralynyn 20 tugaar sessizi azyln tooskan tynnelinin tugajyn pizeen tur. Picce xural targazy Amur-pile seriq jaatyzynyn sajdy Temit suqlarnyn kol iletkelderinin tugajyn sessizinin yndyrgen iitpir taktaaldarynyn xereciler turar polza. Mooldun pygy nam, cazaanyn udurtulga kancar-taa aacok srbj kattaqanyn polgas cangys eptiin, paza Mool arat respubliktn tuskar turar pajdalyn kamgalap turzurunga canys-syns cok cangys iitpiriin xereciler turar tur. SSRE-pile Mool arat respubliktn arazynnda pot-podunga tuzalazyr tugajynnda, MAR cazaanyn tashkyk politin sessiden pyruny-pile padylap cepsereen. Oon yaj kyzgaar ajttaryqlarynyn tugajynnda Manzou-go-pile cugaalazygda cazaakyn sugumun, paza amgy perge yjede MAR nasionaldyn tuskar turar pajdalyn kamgalap polgas oon kamgalanyn kyzyn maeleer xerekke cazaakyn pygy-le kysp corutkan azyln, oon istinde seriqnyn sanyn polgas texnik cepsek xerekselin kwydedir, paza paaftaar komandy sostavynyn edinin pajdalyn segider tugajynnda ap corutkan arga xemceqlerni sessiden pyryn cepserep padylan. Istikky politik talazy-pile polza, san-xee, ydzet, sadq, azy-agy polgas erttem kulturunu ryzdyr xeqcyder tugajynnda, paza lamalar ajttaryqlarynyn tugajynnda, ap corutkan arga xemceqlerni sessiden cepserep padylan. Picce xural prezidiymynge polgas Ministerelr ceylelinge taaskan polza, Picce xuraldyn 17 tugaar onza sessizi polgas 8 tugaar Uluq xuraldyn toktaaldaryn kadby ryzdyr-pile pottandaryn-shan coraas, ol ajttaryqlar tugajynnda azyld ulam ulu pile telgeredip corudar tep taaskan. Oon yaj sessi polza, MAR cazaanyn sessiler arazynnda yndyrgen toktaaldaryn padylan.

Encarga, erengej sajyt Kendennin aar aaryqlyn polgas yr yje istinde emnep ekkirtiri cugulazyn parymdalaas. Picce xuraldyn sessizi polza, podunyn kysp turar alvanynndan onu xostadyr tugajynnda Kendennin tileekshinyn jozugaar poldurgas, emnediri-pile aqaa uzun xuuusalby solee pergen. Erengej sajytka polgas Tashkyk xerek jaatyzynyn sajdynga sessiden amgy Picce xural targazy turgan Amur-pile songaan, encarga, oon ornunga Picce xural targazynga Toksumnu songaan.

(„Pravda“ solundan).

Mooldun kyzgaar seriqlerine Japon-Mancuurlaryn saa xaldaashkyn

Ulaan-paadur, mart ajnyn 26-de. (SETA). Mart ajnyn 24-te, 3 shak 15 minutta, Japon mancuurnyn pek seriqleri yz gruzovik mashinlyq (cin-tazyr cecceanniq) kelges, Mooldun teviskerinde Mongul-zagys tep cerde Puir-nuur tep xeldyn canynnda turar Mooldun kyzgaar seriqlerine xaldaan tur. Oon adp egelej-le pergen, ol arazynnda xaldap kelgennerge paza tert gruzoviklyq seriqler soondan kattaap kelgen. Mooldun kyzgaar seriqleri xaldaashkyn ojtir sapkas, xaldap krip kelgennerni podunyn tevisker curtun-ce tedir kiir ojladypkan. Mooldun kyzgaar seriqlerinden elgen citken cybe cok polgan.

Mart ajnyn 25-tin ertteninden egeles 200 xire kizi sanby, Japon-mancuurnyn seriqleri, myn Mongul-zagys tep cerden 2 kilometr xire, pal-kyslar turar piccli Oon Japon-mancuurnyn seriqleri razyn kwylynga yeldyncp algas, Mooldun kyzgaar seriqlerin canyn-pile taa, plemot-pile-

(„IZVESTI“ SOLUNDAN).

Казьдал

Es Torlaazk slernin xajralby uruunar Julja xoralbyaaryga tavarashka, cas nazynndan elekke carlygan tugajynnda, pister slerpile kad koncuq-la azyz tur-pis.

Bdyq polza-taa, kizi amytan elyq pojduka tavarzy jozu par cybe teleede, ol tugajyn slernin eres politiklyq sudurgu azylnar, soruunar picce-taa cndarabas poor tep ideger tur-pis.

Xemcik ool, Cyymit-taz, Ojdur, Sedip-ool, Ubangur, Syryn, Sungar-ool, Pirinlej, Talaj-seren, Siiliimaa.

Eş Torlaazk-pile Zojaga

Slernin xajralby uruunar, Julja azyldyq aaryqyn uzurun-dan 1936 cildyn aprel ajnyn 7 xynynde, slernin pottarynardan polgas pisterden, cas nazynndan elekke carlyp elyq pojduka sanattarynga ada ijezi slerpile kad koncuq xomudap azyz tur-pis.

Eş Torlaazk, eş Zoja slernin erestiq soruunar polgas sorulgan-ar oon-pile sularabas poor tep ideger tur-pis.

TTK polgas XOORXE-niq azyldakshyly:

Ubangur, Kulmanof, Gorbunof, Tondur, Samzy, Lopsan, Pilipof, Guskof, Fedulof, Kasijanof, Parlyga, Ojdur-ool, Junevic, Pestrikof, Tamvuzuk.

Casky kampani azylynga xereezenner idepkejllyq kirziili

Po 36 cildyn casky kodee azy-agynyn cugula kampaniyn eres cedishkinnyq corudar tugajynnda cazaak, namdan todargaj ajttaryqlaryn yndyrgp, arat massan ol azy-ce kyzgyr tur-ar tur.

TAR-ny malsyn taraacsyn xej xereezenneri cazaak, namyn ol cugula toktaaldar-pile tanzyr, onu kuyssediringe pygy-le kyzyn salyr uzurluq.

Xereezenner polza, casky tarly-gaga kirelinin petinde argamcy, yngyrazak, kudurga, conak, kerzen, xondyrga, purunduk xire cuylderni septeer polgas tarlyga azyldaar ulustun idik-xevinin oruk tadyyn taaraar, tarlyga kiirer aat, sarynyn kyzyn kamnap peletkeer. Po pygy cuylderni am-dygaashan kysp polza, tarlyga azyln corudarynga uluq tuza-lyq polur.

Tarlyga egelej peerge, taraa taran ulustun aas-cemin pelet-keer polgas xaryn camdyk syrak xereezennerden tarlyga azylynga er ulus-pile pir tomej xol kireri cugula tur.

Taraa unyp keerge, onu ekki azaar, suundan suksatpas, malga cidirtpe, uruqlaryn cagyr sur-gap turgas, malyn ekki kadart-tyr, taranyn tajzyn polur orge, kyske, kyskas, turajaa-mandyq cuylder-pile temissezir corukka xereezenner xamyk uruq tarlyn ebileder, paza pottary kirziri ton

cugula. Tarlyga azyln corudary-pile kad, maldy cerp ederistirer coruk koncuq cugula. Ol corukka xereezenner pottuq kirziri onza cugula.

Maldy cerp ederistirer coruk polza, ulustun azy-agynyn kol adyry polur mal azyln sajzra-dylynga koncuq uluq xolbaq-daldyq ajttaryq tur. Cyge teerge, maldy estyrynde cas telyn mendi azaar azyaar appaar polgaj. Pir eves maldy ej saanda ederis-tirves, koskar, xunany yzyp, ej saanda salbas polza, mal kyzyn teryyr, yncarga, uluq cut poor polza, maldyn cas tely koncuq xej elyr. Cer-le kys saqda maldyn cas telyn azyaar koncuq perge polur. Encanga, maldy ej saanda yzyp, ederistirer coruk-ce sagys salyp, en idepkejllyq kirzin-er tep, xereezen conny kyzgyr tur-men.

Paza inek polgas peni kyzr-atpajyn ooldadyr alaryn kyzar. Sajyn maldyn cas telyn xynge kadry paqlavajyn, cer azyar semirttir alarynga xereezenner onza podal salyr cugula.

Maldy kyslyyn cut azylynga tavarashkyn teleede, oon cem sigenin sajyn ceciri-pile pelet-keer alaryn oraldazyr, orgu cer-den sigen xap alaryndan angda, taq, aryq cerlerden keden, sigen culup peletkeer polgas sajyn edekti xey-pile polyp azaar al-

arynga xereezenner uluq azyldy kysp. paza ol azy-ce uruqlaryn ebiledeeri cugula.

Sajyn seriin, oottuq cerler-ce maldy odarladyp semirttir alaryn kyzar xerek. Sajyn iziq shana cerge mal ekki semirves, pir tala-zynnda, iziq, maastyq, ymraalyq cerge mal ekki tottur oottar shadabas, iji talazynda, mal oottaar xire cerler kazaalyq poor polgaj. Myncanga sajyn maldy odarla-dy cugula tur.

Maldan yner ciq etti, cizeleer ge, tyk-taagy, xyl, algy-keş, aaryz, cekpek, kurut, oon-taa eske cuylderni ekki peletkeer alarynga xereezenner uluq sagys salyp azyldaar cugula tur. Xojnun tygy tyspeende ej saanda kys-gas, cag saqda kidizin salyp alar, maldy paza ej saanda celder al-lyr. Myncaar kysp polza, maldan yner cyzyn-paazy cuylder arvan-taa polgas sharylyq-taa poor tur. Ol cuylderni ekki arvan-pile sharylyq peletkeer alar polza, pir talazynda, podu izer-ciiringe edile-eringe-taa azyktyq, iji talazynda, pisti xandyry turar kooperazyas xaryn xojny kiirip polur tur.

Po ystynde cuylderni parym-dalap, nam kozkomnar, nam uyryleri, kozuun, sumularnyn xere-ezenner tassaktary xereezenner istinge pottuq azyldarny corudar-yn ideger sagyndyrdm.

ARN TK canynda xereezen-ner tassynyn targazy Seren.

Pygy kozuunnarda cut polgas eske azyldardan elgen maldyn san

Azyldyq cuttun tugajynnda, tus-tus kozuunnardan medeleer turar ap keerge polza, TAR-ny istinde cutka tavarashkan kozuun cok, kozuunnar pyryzyn-de cut par. Bndyq polza-taa, camdyk kozuunnar camdyk sumularynda bndyq uluq cuda-vajyn turar, paza 34 cildyn soelgy yjezi-pile 35 cildyn 5 ajnyn yjezinge cedir respublikyn istinge cyzyn-paazy azyldardan elgen

maldyn san 14.800 paas tur-gan polza, po 1936 cildyn 3 ajnyn 31 xynynge cedir respublik-ty istinde cyzyn-paazy azyldardan (cyk-le 5 aj) istinde el-gen maldyn san 50.895 paas polgan.

Myncanga 1936 cildyn 3 ajnyn 31-nin xynynge cedir cut tugajynnda, tus-tus kozuunnardan kegen cecce eves medeleerden tus-tus korgyzerge polza:

№	KOZUUNNAR ATTARY	Cuttan	Poryden	Aaryq- dan	Suudan	Taqdan	Eske cildy- dagaannar- dan	Suptuzu	Azyr turar
1	Kaa-xem	821	407	363	2	1	80	1674	11561
2	Tozu kozuunu	51	208	81	—	—	48	388	—
3	Tandy kozuunu	1975	93	194	—	—	663	2925	13273
4	Uluq xem	7331	430	1605	—	—	104	9470	45742
5	Tees-xem	3953	505	756	84	107	178	5583	19656
6	Pil-xem	1343	282	953	14	11	272	2875	40883
7	Ceen-xemcik	10698	1501	3472	—	—	1540	17211	82726
8	Parlyn-xemcik	5151	—	—	—	—	5100	10251	52825
9	Tere-xel	269	141	69	—	—	39	518	—
Suptuzu		31592	3357	7493	100	119	8024	50895	266671

Tajlyb: Parlyn-xemcik kozuunnun medeezinde, pory ceen, aarydan elgen, taqdan cuul-gan polgas suqga tyzyp elgeni, suptuzu eske cildagaan-pile elgen tep ajttaryqda pizeen cybe teleede, 5100 paas tep pizeen cybe.

Ustynde sannardan algas keeryvyske, koncuq uluq kogaral yngen tur.

Bndyq polza-taa, po kyslyyn agaar pojduzunyn azyldyq paj-dalyn paas udur piges, cazaak, namdan arattarga koncuq uluq tuzalamcy korgysken.

Cuttun azylynga udur temis-sel corudary-pile pistin cazaak, namylystyn paaftarynaryndan cangys-taa kizi artpajyn kozuun-nar pyryzyngge paryp, arat tymen-nin orttuzunga tiriq azyldy co-rudup, arat massan syra ebileder, cangys-taa paas mal per-ves tees, kyslyyn soogunda cer suqga xonup turar korevyske, orannyn azy-agynyn kol adyry polur maldyn paazy 1941 cilda 2 saja cedir tep, 8 tu-gaar Uluq xuraldyn ajttarykyn

kuyssedip shadarylystyn xereecizi polur tur.

1932 cildyn soelynden 1933 cildyn tencyzyngce cedir Respu-bliktn istinge 108.504 paas mal elgen evezik-pe. Am polza, cazaak, namynga arat con paaftadyr algas, cuttun azyly-pile eres temissekeninin xaraazy-pile, po ystynde cildarga temejeleerge, pir cartty cetpes xire mal el-gen tur.

Sagandyryq.

Am picce cily pergeninge meneergenges, cuttun temisselin koskadyp polbas ester. Cut teer-ge, cyk-le kys yjezinde tylyk-tep cudaas, cazy oozumnaj peer eves, xaryn cuttun koncuq azyldy yjezi cazy tavarzy appaar, myncanga am topculap pilip alar cuylder polza:

1. Argan maldyn saa ysty per-gen, arga-cok uqunmas turar.

2. Xaryn tottur cem cees uq-vajyn elyr coruk unyp polur.

Bndyqyn uzurunda oon odar-pelcirin tavarashkyn xerek.

3. Cer kararap, kek unyp tu-rar yjede ekki suq sharylyq kek

Revolustuq seriq eş Tarzaa cut-pile ekki temissezip tur

Pii-xem kozuunu Taspy sumu-zunda cutka udur surgakshap kelgen, revolustuq seriq eş TARZAA, cut-pile udur temisseld koncuq shngy corudup turar, cyl tize, eş TARZAA polza, cer-le koncuq shlyrpy kizi tur, cangys-taa xyn olura xynzeves, aalyq, cadaq, xaaktyq aaldar arazynga corup turgas, kajda kym-ny mal pakshap, mal cem tonyr turar, kymny mal ekki turarlar, arat conun mal-m-gan kandyq, edek-kystar kazaazy cilyq-pe, tep ol-la corup coraas, olarga sula, sigen oktap peer tur tep podu karaa-pile kery coraas kelges, toran sigen, sul-ny oktap azyldap turar.

Eş Tarzaa, ol-la corup turgas Serliq-pulundan 4 elik adyp agas, pisterge eedin cidirtip tur-du. Ol elikterni takka-la aalyk cerden poolagylap-kaan, paza Tamynga iji elik adyp pergen. Oon angda eş Tarzaanyn er-tyq ebileldin kandyq teer-onu sumunyn paaftaar ulustary-pile koncuq xalyzaalyq, cangys cut-pile eves, kultur azyly-pile paaftaryn tansharyr turar, cy-teerge, eş TARZAA, yyr targazy AK-OOL, sumunyn oralat-targazy SANDBK suqlar kady corup olura Sandyk targan-aalynga xondus, orta pargan-toraan 7 tugaar kongres tugajynnda picce san ajttar kerep-tees, kongres toktaalyn ustap-ekkelges nomcaas piske ajttar-pert turdu T. LOPSAN

TAR 8 tugaar Uluq xuraln-
yn polgaş 16 tugaar Picce xur-
aldyn töögylüq ajttäşkännarın
rağmdalaaş, po yjede maldä
kızratrajaın, cöp ederiştirip tər-
yder coruk polza, tüs respublik-
tın pydyrkecy kışterin ereştiq
xəqcydyp corudarınga polgaş
arat tımennin amäđyal pajdaın
ulan-na saızradyp telgerediri-
ge kancaar-taa aa-cok uzur-taza-
lęq polur.

pot-cagırgalar, malcın a-attar-
pile kadı cöyüel xuraldaryn kıl-
ıp cugaalaşkaş, pydyrykcy pug-
alaryn cok arattarga polgaş MAE,
CAE-lerge pydyrykcy pugazy
par arattar polgaş MAE, CAE-
ler arazynda acyylazır azyqla-
zyryn organizastap, oon-taa eske
cyyideroi corudup, ılangyja koz-
uunnar, sovet xamaatlybaryn
komitetteri polgaş pygy xoj niit-
tinin organizastary-pile cugaala-
zyr, ol azygja tuzalaştyrar coruk-
tu kol poldurar.

Sizee: 1936 сыда инекке
ругань хальдар ујеzi
36 с. 4 айнън 1-де

36 с. 4 аяғын	1-де	1937 с. 1 аяғын	11-де
"	"	10 "	"
"	"	20 "	"
"	"	30 "	"
"	5	1 "	"
"	"	10 "	"
"	"	20 "	"
"	"	31 "	"
"	"	1 "	"
"	6	10 "	"
"	"	20 "	"
"	"	30 "	"
"	"	1 "	"
"	7	10 "	"
"	"	20 "	"
"	"	31 "	"
"	8	1 "	"
"	"	10 "	"

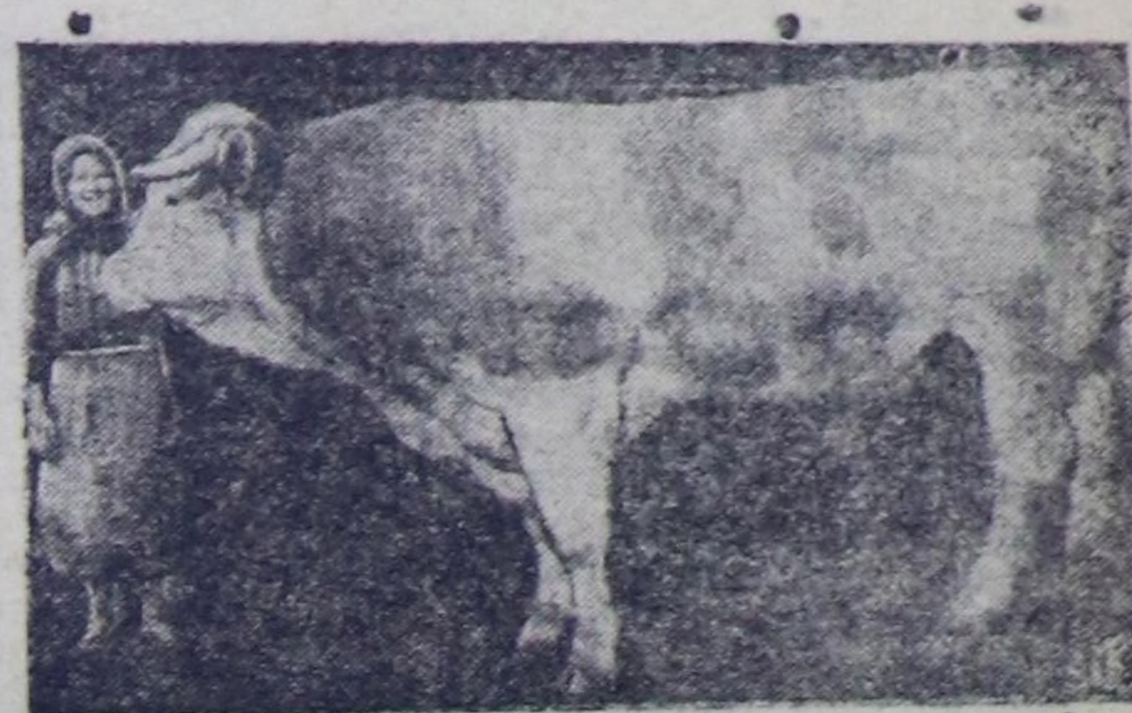
6. Təyyar polza coğur nazı-
 ıq anıjıxunazın inekterni ul-
 uq pugalarğa xalıtpajın, pugı-
 zıktarga xalıstırar polza coğur,
 cyge tize, maga-podun ǵstyerin-

uunnarda mal emcilerinin öore-
dip peleskep yndyryp turar ergi.
caa mal emcizinin töleelerin tırt-
ıyp tuzalaştarar uzurluq.

4. Inektiin poos coruuru 285
xonuk polur, ol polza, 9 aj 15
xonuk polur tur. Inek maldь xal-
ьstьrар polgaş pyzaaladьr ejyn
moon adaanga ajtьrga polza:

ge olar yrelıq polur polgaş mę-
zy şnarlıq polur. Ol polza, kyr-
ynege uluq uzur-tuzalıq tur. Ar-
galıq-la polza, pıce nazınnı
anıjak xunazın inekternı elekke
pugaa xalıştıras polza ekkl, cy-
ge teerge, tely koşkak pagaj pol-
ur polgaş podunun özyldızı poq-
lu peer, xarın oon ıñaj podun-
uñ azıq produktu şımızi oskun-
durar appaar. Mıñdıq cyve töl-
deze argalıq-la polza, xalıştırar
corukka 2 xardan anıjak eves
xunazın inekke 2½ xardan an-
ıjak eves pugazıktı salır polza,
coguur, cızeleerge: 1934 cıldıñ
cazynda tereñ pyzaalar anı
anıjak xunazınnar turar, olarnı
pugazektarga po 36 cıldıñ caz-
ynda xalıştıryp polur.

7. Po ystynde sanaan cylyderden pa ымдалаа, arattarga sagyndyгаз polza, inekterin kызы-атрајын, аргала polza, pugaa-раqlap peer polza, cece pyry-ny-pile pызалалар тeryдyp ap-polur tur. Po арганы kolxostar-

ga polza, pyryny-pile corudup
polur. Kolxostar pottaryny inek-
terin kyzratpas teleede, rugany
tudup perip xalydar.

По tugajında, pugaа халыдар inekti cangъs kizi халыдар. Cyge teerge, pir ewes хөj kizi халыдар polza, camdyk inehterni халыпкан тер puruu pōdaaъ, халытраjып парыр magat cok, мындыq cyve төleezinde argalyq polza, cangъs kizi халыдаръ cugula.

Inekterni pugaa xalɔdar polza, coguur yjelerin erttem-pile şinci-leeni polza, inek tereen soonda 21-42 xonuk polgaş pugaa xalɔdar polza coguur. Ol yjede inektiin uzazɔndan şara tektyp, pugaa kiriksep turar şaq yjezi polur tur. Ol pugaa kiriksep turar şaq yjelerinin onza temdekterin erttem jozuzu-pile todargajlaarga polza:

a) Ol yjezinde inek polza, on-
za azyňcak polgaş edip mөөrep,
oot-sigen, cem cibestej peer.

b) Inektin uzazından şara sıp
töktyp turar appaar.

с) Saar кэс инектер пот-поттар-
гын-се хальзыр, пугалансыр со-
уур аппаар.

d) Camdæk inekternin pugaa
kiriksep coruur yjelerinde sydy
paza eweezej peer cyylder par.

8. Yrəliq pydyrykcy pugalar-
ny şilip tıyar coruqtı cugula-
poldurup, kajy pir azy-agy cer-
lerinde-taa ijk-pe, azy arattarda-
taa polza, aktalap cazattynmaan
pugazyktar turar polza, ekki yr-
eliq inekten tereen pugazyktar-
ny aktalap cazaajynartıyır, in-
ek ma'dyn yrəliq saızyıadykcy
pugazy klyıyn kol poldurur.

9. Inek maldə xaləstər pol-
gaş xaləzər əj yje şaanda kol-
xostar polgaş MAE-ler polza,
inektin xaləşkan əjyn polgaş
kandəq inekti, kandəq puga-
xalaan, paza kandəq pydyryky-
pugadan tereen pəzaal, ol tugaj-
yn todərgaj pilgen turar cugula.

Koziun, sugularnıń pot-sagıy-
ga cerleri mal ederiştireriniń az-
ylynga arat tymennin ortuzun-
ga massalyq surıtaal azıyın coru-
dup, mal ederiştireriniń azık-tu-
zayın tanyştyır, mal xalyştırar
kampaniyn azıynga arat mas-
sanı tolgandyr syıj eveldep,

Ыланьҗа ро сьлн инек малды
кьзыратрайн, ругуну-pile пуга
хальдыр, рьзаалдыр алыр сугу-
ла. Inek pygydezinden рьзаа а-
ьг coruktu хамьктын сугулалар
corudar tur.

Moqđ murnunda arat connun kizi sannda pydyrykcy puga cok turganynñ cıldağanñ-pile ulustun iji cangys inekteri pugalar kirwejin cıdyr kaar cyylder eweş ewes turgan. Po polza, mal paazş nemezip özeringe polgaş maldyn azyk-şimizin cecceazyqlaarynga koncuqla cetpes polgaş uluq kogaraldyq turgan. Am po uluq kogaraldyq cetpes cyylderni cok keleş tugajynda 1936 cılda sumu polgaş arwannarnñ pot-cagygalarındyn pottuq xemecq corıduş, arat con pot-pot-tarynñ arazynda, pydyrykcy pugalaryn, pugazy cok arattarga tuzalap perip, puga cok kizi pugaly kiziniñ pugazyñ tilep, podunıñ ineen erge cok xalydar coruktu cugıla poldurar.

10. Mal xaləstərar kampaninən
pettinde pir aj purungaar pydyr-
ykcy pugalanə argalyq polza,
tuskaj nemelde cem-pile cemger-
ip turguzar polgaş xaləstərar
kampaninən yjezinde xynde 2
kilogram cedir sula-pile cemger-
ip turar polza, pydyrykcy puga-
nən tamər şedəli saizərangaj
polur üzurluq. (Po cyyldy am
yje de sovet xamaatylarəngə co-
udar polza coəuur).

Yrelilq uluq pugalarğa argalıq polza, uluq pedik azık-şimiliq inekterni polğaş uluq sək şınarılıq inekterden tereen xunazınarnı yzır xalıdar polza, mal telynın azık-şimiln pedişiş kedyrer corukka uluq tğymı tuza polur uzurluq. Paşa xalıştırar kampaniynı murnunda argalıq la polza, kolxostar-taa, MAE-ler-taa polğaş arattar-taa xalıştırar kampaniyn murnunda, pugaların mal emicizinge kergysken turar uzurluq. Cyge teerge, xaldavırlıq aarıq pugalar turar magat cok, pir ebəs aarıq pugalar turar polza, xalıştırar kampaniga kiirip polbas.

MAL-CER AZBLYNB
MINISTERI POLA

Tandь козуунунун тебискеерин-
де пооп турар cut аялынын
тугайында 36 сьдын 3 айнън 24-
25 хьннеринде алган медеенин
тьннелин moon адаага сан-pile
кьргьзерге:

Am azyrap turar maldarny tus
tus ylgaarga, cылъ mal—88 paaş,
inek—2677, xoj, eşky—5553,
cudap elgen mal cылъ—3, inek
—7, xoj, eşky—322.

Cyyl pyry cылdagaannardan
өлген мал—132, мал цөм пуут-
pile сigen—2871, саван—637,
sula—428, malga cer ezip peer
xerekselder хуурек—599, talvъ
—59, maldьr 181.

Po ystynde sannardan algaş kerge, cuttun aýylynda tabar-
aýp turar maldarnyň saný köbej
polşa-tee, aýet common cutka ud-

ur xereksel pagazyz cygeer tep
polur. Şaqnyn pergezi moon son-
gar cyve teleede, cutka udur
seremcileldi ulam şyngbьradyz
cugula.

Тандьда нам козкомунун
тэргэзэ Таваа-сар.

Uluq-xem kozununun Xenderge sumuzu eř Namcalıyk, pıuluq peryny xorannav-şaan, pıperyny xorannaş tıppajınturar. ındıq polza-taa, ol peryny tıpalır teeş tilep turar. Paza eř Şıvıt-ool, pır peryny aat-pile şıvırtıpa turgaş sop kaan. Po eşter bıkaş pory-pile temisseldi koşkatılalınar.

ANGbRAK.

Cöən-xemcik kozuununuñ Te-
ve-xaja sumuzunuñ arat conu,
caskı tarılgaa peletkeldiq pelet
kenip turar. Cyl teerge, Xovu-as-
kında 20 azyq eerge, Xemcik
suunuuñ pir adyır sep suun poq-
qas, puga pađıarar-pile 3 alyñ
15-te 100 cuduk tyzyrgen, paza
ergi taraa kazaazyñ algydyr tu-
darar-pile 3 alyñ 24-te ыазыñ
polur kaldyr tyzyryp algannar,
tarılganyñ öske cyyl xer-xerek-
selin pelen kылыр алган, am cyr-
le cer karagarын манар olurar-
lar.

Aratkor TOKKUR-OOL.

Uluq-xem kozuunu Şagaan-
arьqьnь Ak-talda nam yurynyn
kьzьl pulunyn 34 cьldьn 10 ajda
la, nam kezьgьnnerinyn xuraln-
ga uk kьzьl-pulunyn razьnьn
surьuul turgazьr pazьn kьbьr tur
tişkeş, aal ɵrɵgelernin pɵlyk aaj-
ьn pazьmdalaaş, Arьq-zyynde
Şojluq-tɵn tep cerge apparьp
tyzyryp kaan soonda, uk pazьn-
nь kьbьr ulus tьvьlvajьn turda,
uzamdьksa-uzamdьksa, am 36 cьl-
ga cedir ol ьjaş am taa cьtrь-
saan, irip es'iringe cedip tur.

Po bjašt karaktap kamgalaar
ulus, am xar eribeende pir šiidin
təpsa cəguur. **Arvaj.**

Pit-xem kozuunuuñ Tas rý
sumuzuuñ 7 tugaar arwaañ
am kelir caský tarlygaga peletke-
ñir algañwýs mýñdyq: azyñ aady
—33, ǵaryñ—25, xomuuñ—27, ы-
ǵyǵzak—21, ǵaryñ conaa—18, xen-
dyrge—15, kerzen—18, paq arg-
am—46. 36 syda tarlygañyñ
şölyn kalwarıttyr-pile 62 ǵañ
tarlyr tep turar. Yrezin talazy-
pile am par yrezin puut-pile ký-
zyñ-tas—34, sula—35, arwaj—4,
cinge-taraa—36. Am cetpes turar
yrezini puut-pile kýzyñ-tas—122,
sula—182, cinge-taraa—20. Po
cetpes yreziniñ suraqlar tırtıñ-
ır alǵyn oraldayır tur-pis.

Po ystynde sannardan kœerge,
 tus arwannyñ casky tarылгаа pel-
 etkengeni myn cygeer poop
 turar. Pajyr-pool.

Aratkor „Surgakcyn“ pizeeninge xarab

21 tugaar „Şyn“ solunnun 2 tugaar aratkor „Surgakcyn“ slernin „cogum kancaar kergen irgi?“ tep ege attaq cyylyner-pile tanyzyp kergeş, xarablaarab polza:

1. „Uran cogaal-pe teerge, şyn cybe polur, şyn cybe-pe teerge, bndyq uluq Kulmin tep jaam kajyn bndyq şyp-şen poorui?“ tep pizeeninge utkazyn ar kerge, Kulminniñ ceri cangys uran cogaal-ndan eške azylar-nı cugula oraldaşpajyn turar tur tep podap pizeen kizi poor sler-pe? Azp podunar pistin jaamyn şynarın ekki pilbejin, uran sestyq cogaal pizir tees ebin curumun taarabşyyp şydaaanyar ol-pe? Pir eves Kultur minister cerin cangys uran cogaal-ndan azyl şyn corutkaş, eškezin şyn eves azylar turar teer polza, ol tujuldu puruu tur. Cyge teer polza, moon mornunda Ulustun 8 tugaar Uluq xuralynga polgaş ARN TK-nın 4 tugaar plenumuna paza ulustun 16 tugaar Picce xuralynga cediişkin-niñ cyyldergerge temdeqledip turgan azylar-nıñ pizeeni kultur azyl polgaş. Mndyqnyñ uzurunda Kultur minister ceri podunun şugumunda turar ady azyların şaq şaqnyñ pajdalar-nga taarabşyyp, paaştalgazyn-nda turar adylyar-nıñ toozazyn cediiştiq poldurab-pile ereştiiq azyl corudup turar.

2. „Kulmin pottarabnyñ cerlerin pot-tuq udurtup paaştalaz-pile nam, cazaqnyñ toktadardan koncuq-la cdyr kaar turar tur“ teen slernin podalyarab, şinciler keryyyske, sler araj xandyr podavaan polgaş xandyr xynar keryyyske xire tur-sler?

1935-36 cıldan istinde Kultur min-ister ceri kozuunnarda şkola polgaş emnelgeniñ azylar paaştalaz talaz-pile eilen azyl corutkan. Cizeleer-ge, cangys 1935 cıldan 10 ajdan peer pezin Tees-xem kozuun-ge Kulminniñ azylakcylar-ndan yş udaa kiziler corup, ol cerlerden şkola em-nelgeniñ azyların alyp pergen, Cöen, Parşyn-xemcik, Uluq-xem polgaş Tandy—po kozuunnarda Kulmin-niñ azylakcylar-ndan 3 udaa kiziler corup, ol cerlerin azyların saav-rylar ajtyr perip turgannar, Pii-xem kozuununga iji udaa coraan. Oon angda, kozuunnar-nıñ coguur cer-lerin tamcaştyr polgaş tus jaamyn turguzuunda turar cerler-pile şunt xarablaaş, paaştalaz coruk xyn pyr-ude corup kelgen ijk. Camdyk tel-efonnuq kozuunnar-pile xyn pyry xarablaaş turgan cyylder par.

PXK şkolaznyñ surguldar-nıñ artıq xeylen, cygyr cetpejin turar tugajynda negeldenin tugajy piccii saadaj pergeniniñ uzuru polza, PXK-ga Kulminniñ corutkan telezi eş Oc-curbaanak, 1936 c. 2 ajnyñ 25-te cedip keerge, ol kozuunnun şkolaznyñ xereqler xeylen, cygyryn ol-la xyn toraan corudup peerin peletkep al-

gaş turubusta, transport cyyk albas appargan, podubustun maşınabys paza yrelgen, şcanganıñ uzurunda pic-cii saadaan polza-taa, podubustun maşınabys keldirip algan toraan-na, 3 ajnyñ 9-ta ol cybelerni cydyryp corutkan-pis. Bncarga, PXK şkola-zyndan ol-la xeylen, cygyr tugajynda 3 udaa caga corudarga, Kulmin-den xarablaaşan teen tur sler. Po tugaj-nda pistin cerge iji yş udaa kelgen caga cok tur. Pir eves bndyq caga-aalar kelgen polza, ej-saanda xarab-ylar kyssedir-le polgaş. Bncarga Kultur minister ceri tus respublik-tyñ istinde kulturğa xamaarşyyp pygy azylar-nı udurtup paaştalaz turar, az-yl uluq cer tur. Bndyqnyñ uzuru-nda, pir xyn ceze-taa caga, pizik, telegram kelir polgaş ceze-taa tele-phon-pile cugaalazp kelir cybe tel-eede, ol xerektin iji pir xyn istin-de kancap-taa tanyzyp kyş cetpes. Oon angda-taa praktik azylar-nı Kulminniñ azylakcylar cangys-taa şak minut cidirbejin kyssedip alyp-yn oraldaşp turar poor cybe tur. Bncap turgaş xamık azylar xerek keryyyske pottandyr turar. Moon ar kerge, slernin, „Kulminniñ appar-ady tyzymetsip cdyr algan“ teeni-neri araj ciktizip tur-pis.

3. „Kulminniñ salıar aptek tep cerde 1936 cıldan 1 ajnynda em ca-gyyn pergen cybe polgaş. Em-taa corutkan cok“ tep pizeeninge xyn-ar keryyyske, kozuunnarda corut-kan emniniñ par cok aajy-pile taar-abşyyp corudup turgan polgaş po cıldan yş ajnyñ egezinde Kyzylbñ aptek ergelekci kozuunnar kezip coraaş, emnelge cerlerinde emnini xynar kerge, camdyk xey-pile par turar emnini keryyyske ovaalar cagy turgan polgaş camdykta kozu-unda cok turar emnini cagyvayın turgan. Po coruk polza, slernin Par-şyn kozuununga-taa turgan. Am polza, onu pistin cerden taarabşyyp edip tur-pis.

4. „PXK emnelgeziniñ xelemecizi Bacegurofiun pasportu cok appar-ğa, Kyzylga parşyn oozun alyr teerge, soksatkaş, men corudupar-men tees, eş Lavrof utkan cyyl par irgi-pe“ teeninerni xynar keryyyske, onu utkan cyyl cok, xarab Kyzylga cedip kelgen toraan coguur cerler-pile cugaalazp keerge, eilen perge polgan uzurunda, ol Bacegurofiun podun keldirgeş, uk pasportu coguur cer-den cugaalazp ar pergen tur.

Caa eş „Surgakcyn“ slernin şoleel-iq şygymcytelge kirizip, idpekjiniñ kedyr turar-nıñ paaştalaz cerleri-pile kadı tynnadır polza, cedar cet-pes cyylderni ekki todargajlaaş, utka şynarın pildirip keldy pizir, cıdagaanyñ ileretpi-şaan, sanalyñ peeri cugula tur eves-pe ınar!

Kultur ministeri T. Sedip-ool.

REDAKSĐDAN: Kultur minister ceriniñ po xarabşyn kerge, arat-kor „Surgakcyn“ Kulminniñ TAR is-tinde pygy corudup turar azylar kalbaa-pile şygymcyelen keldy xarab-ylar turar tur. 8 tugaar Uluq xur-alan polgaş eške-taa xuralardan kultur azylar-nıñ cedilegin temdeq-leen kym-taa pizir. Bncarga, ar-atkor „Surgakcyn“ polza, ol pygy cyylder-ce xaldavajyn, cyk-le Par-şyn-xemcik kozuun-ge şkolaznyñ cerpes cyylyn ileretken poldur. Bncarga, cer-le kandyq-taa alban organizas, pydyrylge ceriniñ xej cediişkinniñ azylar-nıñ arazynda pir cetpes cyyl turar appar. Xarab solun Polza, ol cetpes cyyldy eder-in oraldaşp uzurlyq.

Bncarga, Parşyn xemcik şkolaz-

78 xarab Möngezik aşşaktıñ cugaaz

Cöen-xemcik kozuun-ge 7 tugaar ar-vaanyn xamaatşyyp 78 xarab, Möngezik aşşaktıñ cugaalaş polza:—Şaanda p jfeodal ideget-terge azylar corur şaamda taan-taa koncuq ijk-am. Cizeleer-ge, ol idegetter meen kılğan cybem-nin ertteen pıves, men podum ajtyr tees korgar coraaz-men. Meen podumun kedip coraan xeyimni pezin kizi kerg-aa cok coraan ijk. Cizee, idiim eşky kezi, tonum tas elik kezi, izer şajm cok, kyzıl cövyree izip, ciir cemim taraj cygy, ırt-tar tarab tıryñaj cok, caşpan ırtırt coraan ijk-men.

Ol coraanıñ po xyn ten-

Kulminniñ xarabşynda, aratkor „Surgakcyn“ pizeeninde şyn cybe cer-le cok keldy pizeen xirezinde, adak söllynde, aratkor „Surgakcyn“ slernin şoleeliq şygymcytelnerge pajrılar tur teeniniñ uzuru pildin-mes tur.

Mndyqnyñ telezinde, „Şyn“ sol-un redaksyzy, aratkor „Surgakcyn“ pizeen cyyl şuptu şyn eves teer corukka cöşerebes polgaş po talaz-pile podunun aratkoru „Surgakcyn“ polcur tur.

ner kerge, cyu-taa cok, eške rajdal-pile amdyr cor-men. Cyl teerge, ystynde jadamyk coraan pajdalyñ am cok polgan. Cyny-le xereqler poldur-men, azylar tıpkan akşa męynym-pile sadp, pygy xereqlerimni toluzu-pile xandyr turar ap-pargan-men,—tidi. Sedip.

Pireni elyerge 7 poldu

Tees-xem kozuun-ge Tees sumuzu Męyy, po 36 cıldan 3 ajnyñ 23 xynunde pir uluq kys peryny kakpalap elyrdy. Ol el-yrgen kys perynyn istinge 6 enik coraan, avaz-pile katta cedi poldu. ARAPTAN-CAP.

Kyrynenin tep pajssakcyn polgaş pygy pajssakcylar, eryy pajssaalga xereen corudarda, cazaqnyñ politik sorulgalarynga taarabşyyp, ystyky organ-nıñ paaştalgaz-pile corudar uzurlyq.

Pajssakcyn cerleri pottarabnyñ azylar corudarda, xamık azyl-nıñ arnıñ mal azylar-ce polgaş erttem kultur azylar-ce keryn-dyryp, ulustun revolutuq xoojlu tyrymyn pyryn şanarlyq kama-gaalar sorulgalay.

Pajssakcyn cerlerin xyn py-ry şimcedip corudar kol azyl polza, ulustun revolutuq xoojlu tyrymyn jozuzun yrer, cöc-cyur, kyrynenin alban cerlerin ijk-pe, arat connun et-xorengi-zin, mal koşkulun oolaa, yreq-deer, samcaqdaar, is orun cok keldy tudadyr puduldar, oon-taa eške kem-xerek yndyerler-pile eres şyngy xemceq-pile temissezip, bndyq kem-xerek uygedip coruurlar-nı uktap is-tees, uk xereen pajssap todar-gajlaaş, olar-nıñ onaaşyyp jala pu-ruuzun, xoojlu tyrymde ajtkan jozugaar şiidip tur jozulay.

Pajssakcyn cerleri polza, xerekti uktap isteer, pajssap to-

Eezi cok tees, paraadap xereqler tur

Kaa-xem kozuun-ge Pyren sumuzu 3 tugaar arvaanyn xamaatşyyp Şocunmaj teerzi, myn arvaanyn xamaatşyyp, am podu aratşyn revolutuq şeriinde Kaz-şykraynyñ 35 cıldan kezip pelet-kep algan 21 xerpeen sigenin Kazşykraynyñ kadajynga-taa ıyt-tavajyn, toorada paraa tudup co-olap kaqdy.

Am Kazşykraynyñ kadajy, mal-yn azyaar tudum-taa sigeni cok, xarab pergedeer-ge cedip tur. Cer-le Şocunmaj, Kazşykraynyñ tunmam teer xirezi-pile, oon eş-pylezinge-taa tuzalamş kergys-keni cok, xarab Kazşykraynyñ pir aadyr yrgylcy acşyşyga mun-durup turar polgaş paza pir as-kyñ Ortukpan tep kizige sadp turgan cyyl par.

Ulustun azyl-albanynğa ırtırt-şy pargan Kazşykraynyñ koşkul xerengizyn oozu-pile samcaq-dap turar Şocunmajnyñ, şygy talaz-pile xemceq kergyzerin kulak salp olur-men.

„Xynar-coguur“

Malyn kodurdan car-yp korem

Cöen-xemcik kozuun-ge Tees-xaja sumuzun 9 tugaar arva-nyn xamaatşyyp arat Kombu teer-zinin ineenin moldurgalar 2 cılda ulaştyr kodurap keldi. 35 cıldan moldurgalar şuptuza ko-durlaaş toozaz elgen turgan, am po 36 cıldan paza-la şuptuza ko-durlaaş 4 moldurgaz elgen, art-kan-kalğan kaş moldurgaz pa-za ilcirej pergen turar.

Malyn xoralay aary-pile temissezir tep cazaq, namnyñ ajt-şyşyn şitpiriri cyu-ce parşy turar kizi poor-sler, slernin ol moldurgalar-nıñ xaldavrylyq aary eşke connun malynğa xal-daar cadavas xire tur.

Malynnyñ pazyñ eştyrur, cazaq, namnyñ ajtşyşyn şit-pirin pottandyrar tep podaznza canynda turar kozuun-ge emci-zinge kodur moldaryñ emne-dip keryner eş.

Pir eves malynnyñ xaldavry-lyq aaryñ emnetpejin turgaş eş-ke connun kadık malynğa, xal-davrylyq aaryñ taradyr polza, coguur cerlerden xemceq ala-peer appar eves-pe.

Cazyt-kara.

Tirab 4.748

Eryy pajssaalga xereeniy tugaj

dargajlaarda, karacangş xomu-dal pildirişkin keerin manap olurar cybe eves, xarab kym pir kizi xoojlu tyrym cöccyp, kem-xerek uygetken turar polza, onu ol toraan ileredip tıpkas, eryy pajssaalga şugumu-pile uk xerekti kyssedir xerekliq.

Moon-pile kadı, kem-xerek uygedir coruktu mornundan pol-durbas tugajynda, xoojlu tyrym-nyn uzur utkazyn arat tymennin orttuzunga tanyştyrarn cugula-lar.

Eryy pajssaalga xereen coru-dar corukka kozuun, sum-ularnyñ cagyrga cerlerinden pottuq tuzalamş kergyzeri en artt-k negettinip turar tur. Cizee, camdyk eryy xerektennerni kşy-gırtırga, ajy, cıly-pile kelbes, cıdar cyylder par.

Po polza, negelde komudaldy xandyr, eryy pajssaalga xereen tyrgeni-pile arıdyr sorulgaga koncuq saat moondak uzuraşty-rar tur. Bndyq kşygtka kelbes-terni kozuunnarda camdyk paj-saakcylar polgaş camdyk sumu-lar-nıñ cagyrga cerleri okta-la kşygtırtı corutpas poor tur.

Monu parımdalaaş, kyrynenin pajssakcyn cerinden, kozuun-

narda pajssakcylar polgaş sumu cagyrgalarynga najttap tileerin polza, moon songaar kandyq-taa kşygtırtı kizilerni xereqlen cerin-ce saat cok corudup perip turarın tynnadır tur.

Kyrynenin pir tugaar pajssakcyn ceriniñ eryy xereeniy şilcilge kysseldizi:

1934 cıldan artkaş, 35 cılg şilceen ergi eryy xere 104, 1935 cıldan nemezip kirgen xerek 104 kattıkaş 208. Moon istinden:

Kyş cok poldurup şilcitken xerek 34.

Şygye şitireri-pile şilcitken xerek 115.

Pajssakcylar tamcaştyr şil-citken xerek 55. Am po 36 cıld-ın 1 ajnyñ 1-den 3 ajnyñ 30-ge cedir kirgen ergi polgaş caa eryy xere 78. Oon istinden azylar ceccelees, coguur şyyp yzer cerler-ce şilcidip arıdyr-gan-ndan aın artkan xerek 14, caa kirgen pildirişkiner 22. AEC pazynda kyr. pajssakcyn-nyñ ergeleliniñ istinde olurtkan xerektin kizi 2 par.

Kyrynenin pir tugaar pajssakcyn MANLAJ.

Seen surttaalyn arattar kajyn pyzyreer-lan

Tees-xem kozuun-ge Erzin sumuzunda xereeniy suur olurup turar şazyñnyñ uluq lamaz teok-rat lama Tyncin xelin teerzi, po cılyñ poor turar cuttun ajyly-pile temceezir-men tep podaan-pile cazaq, namga udur, arat connun orttuzunga puruu surttaal salp cugaalap turgan polza. „Şaanda kizi amytan kancap-la malyn maldap pajş coraan tep-aan, am po cookku kaaş cıldan peer cazaq, nam cut polur tep-le tangaar-la oot sigen peletkeer, cut medeezi tep-le alban ulustar corup turar, am

lo cut polur teen askyn aajy-pile cut poor, oran telegej pa-gyn kergyzyr turar ol-ijn. Aa poqda, meen iji oolun kon-cuq tyrep tur irgi-pe—bndyq-taa polza, ak taqnyñ canynda cybe, ak taq enereldiq-le cybe ijk, eşşeer poor-on“ tep cuga-alap turgan, Tyncin xelin, cazaq, namga udur polgaş arat connun orttuzunga puruu surttaal salp turgan xamaarşyyp cerinden ka-dyq xemceq alar irgi-pe tep kulak salp olur-men.

Tynangy-kulak.

Paraannıñ ertte cop teski eves coor

Kodeede kooperatşyn salıar-ly polza, paraannıñ sadar ertte-en prejskurantş tep ertte pize-en teptin parımdalap turar polgaş. Po tugajynda camdyk cer-ler prejskurantş parımdalap sadp turar, camdyk cerler pol-za, prejskurantş şunt parımdalavajyn turar, moon uk uzuru-nun aajyn men tıppajyn tur-men. Cyl teerge, Cadaanada tep mag-azin polza, pir metir keden-nin coguur ertte 1 ak. 70 kóp. turda 2 akşaga sadp turar, pir pedyreenin coguur ertte 1 ak. 50, 1 ak. 40 kóp. turda 1 akşaga 60 kóp-ke kandyq-taa pedyreeni ılgal cokka cangş aaj sadp

turar, oon-taa eşke pös paraann-ary coguur ertteenden eryl kuduluq sadp turar. Po tugajy-nda Cadaanayn magazin ergele-ekci Pajanzan-pile Paveloitay ajttırga, „Kyzıldan kelgen ert-te-le ol cybe“ tep turar.

TTK-nıñ sadıq kildizinden ılablap ajttırgam polza, tus tus magazinernin paraan sadqlap turar cyge ılgaldy poor cybe-ly cogum prejskurantş tep teptin parımdalaar cybe-pe, az ol teptin kış cok polgaş ol-pe, moon xarabşyn tıppaaryn kyzer olur-men.

Cadaanada K. Camıjan.

Ekki-le cybezi araga

Tees-xem kozuun-ge Samagaldaj-xoorajynda cuttakş arat Maady-baa teerzi, podunun azyl-agjyn utkaş, am yrgylcy-le aragalaaş turup pergen, ılangyja po cıldan 3 ajnyñ 8-te kadajy-pile ijileen araga izip algaş, xooraj istinde algyrşkan, kşyşyşkan xevir cok tep cybezin kandyq teer onu. Ooda ol xyn xerezenennin eki xynyn jozulap erttirip turgan

polgaş. Maadybaa aşşak kadaj ku-dumcuduş kan-turgan, xynneş-ken turar tur.

Cer-le Maadybaanyn ekki-le cy-bezi araga-pile eş-sire kşlyr, eş-eş picce cybezin sadar, ılangyja po kşşyñ cudu-pile kandyq-taa te-missel corutpaan.

Po Maadybaan coguur cerin-den tınyzq xemceq aların kulak salp olur-men. Keryp-turgan.

Xarabşygalay redaktor

Lyndyp.

Carlal

Po cıldan 4 ajnyñ 12-nin xynunde erttengi-nin 9 şaktan egelep, Profes tep cöylelinin kşşkş sport katogun (cungulaar toozun) xaar tugajynda mitingi polur.

Katoktu xarda, kangı-pile estafet tep carş ebildeer polgaş cyyl pyry ojunnar kşlyr, yrer muzuk-pile cyyl pyry orus, tıva ırt-lar ojnaar.

Ol xynyn kezeekkinnin 7 şakta Tep klupka uk xynyn ty-nnelin kergyzer polgaş tergin polgannar şannaar.

PTC KLUBUNUN PAAŞTAAR CERİ.

Kyrynenin 1 tugaar tipogray